

Szakkikkek szemléje tudományos publikációkból

Népességváltozások és demográfiai osztalék

Bloom, D. E. – Kuhn, M. – Prettnner, K. (2026):
Population changes and demographic
dividends. Bulletin of the World Health
Organization. Advance online publication

A tanulmány azt vizsgálja, hogy a termékenységi ráta csökkenése és a várható élettartam növekedése miként alakítja át a népesség korösszetételét, és ez a változás milyen módon járulhat hozzá a demográfiai osztalék révén megvalósuló gazdasági előnyökhöz.

Kiszolgáltatott helyzetben: a szigorú bevándorlási szabályozás hatása a migránsok közérzetére és stressz- szintjére

Kristoffer Jutvik – Emma Holmqvist: Precarious
Residence? A study on the Impact of
Restrictive Migration Policy on Migrants'
Subjective Well-Being and Stress

In: Nordic Journal of Migration Research, Vol. 15, No. 4 (2025), pp. 1–19. (19 pages)
A tanulmány a 2016-os svédországi törvénymódosítások esetét elemezve vizsgálja, miként generálhat tartós pszichés megterhelést a bevándorlási politika szigorítása és az abból fakadó jogi bizonytalanság. A cikk fókuszja annak feltárása, hogyan befolyásolják a migrációs szabályozás változásai a bevándorlók szubjektív jóllétét és stressz-szintjét, valamint ezek a tényezők milyen módon hatnak a befogadó társadalomban zajló integrációs folyamatokra.

A népességpiramisok alkalmazása a Covid19-cel szembeni demográfiai sérülékenység kvantitatív meghatározásához

Wijenayake, B. – Ratnayake, A. – Edirisinghe,
L., et al. (2025). PoPStat-Covid-19: Leveraging
population pyramids to quantify demographic
vulnerability to Covid-19.

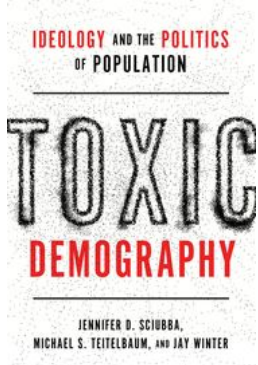
A tanulmány a népesség életkori szerkezetének Covid-19 terhelésére gyakorolt hatását vizsgálja. A PoPStat-Covid-19 mutató - a teljes korösszetételt figyelembe véve - szoros korrelációt mutat az esetszámokkal és a halálozási adatokkal. Hatékonysága felülmúlja az olyan hagyományos mutatókat, mint a medián életkor vagy GDP/fő, így egyszerű, de eredményes eszközt kínál a járványok alatti demográfiai sérülékenység mérésére.

Kritikai áttekintés és értékelés: megbecsülhetjük-e a válság okozta halálozások számát a teljes népességszám változásából?

Hampton Gaddy – Maria Gargiulo: Can we
estimate crisis death tolls by subtracting total
population estimates? A critical review and
appraisal

A kutatás szerint a történelmi tragédiák becslésére alkalmazott GRDM-módszer megbízhatatlan, mivel már a kiinduló adatok kismértékű pontatlansága is jelentős torzulást eredményez. A tanulmány korszerűbb, stabilabb statisztikai módszerek alkalmazását javasolja.

Szakkönyvajánló: új kiadványok a nemzetközi könyvpiacról

Sciubba, Jennifer D. – Teitelbaum, Michael S. – Winter, Jay: Toxic Demography: Ideology and the Politics of Population

OUP USA, 2025. 272 p.

A könyv a népesedési dinamikát, az identitást, a modernizációt, a nacionalizmus és a populizmus mély összefonódását vizsgálja. Feltárja a politikai konfliktusok demográfiai dimenzióit, továbbá az öregedő népesség és a csökkenő termékenységi ráta által vezérelt társadalmi változásokra is kitér, kiemelt figyelmet fordítva az Egyesült Államokra, Európára és Ázsiára.

Singelmann, Joachim: International handbook of the demography of poverty and inequality

Springer, 2025. 298 p.

A kézikönyv tömör, összehasonlító áttekintést ad a szegénység és az egyenlőtlenség alakulásáról a fejlett és fejlődő országokban demográfiai, szociológiai és politikai nézőpontból. Bemutatja az alapfogalmakat, a társadalmi és kisebbségi különbségeket, a gyermekek helyzetét, valamint a szegénységellenes politikákat, országos és nemzetközi összehasonlításban. Rámutat a regionális eltérésekre is: míg Kínában, Kelet-Ázsiában és a Csendes-óceáni térségben, valamint Dél-Ázsiában csökkent a szegénység és az egyenlőtlenség, addig Afrikában több országban is romlott a helyzet, a közép- és kelet-európai átmeneti gazdaságokban pedig mérsékelt változások figyelhetők meg.

Májusi programkínálatunkból

Szeretettel várunk minden színház iránt érdeklődőt 2026. május 6-án, 17:00 órára filmvetítésre a Madách Színház **Írók-Sorsok-Szerelmek** című online filmsorozatára.

KÖNYVTÁRI HÍRLAP

2026. május

Kiemelt témánk:

Demográfia, népesedési tendenciák változásai

Szakkönyvajánló: új kiadványok a nemzetközi könyvpiacról

Day, Lincoln H.: Analysing population trends: differential fertility in a pluralistic society

Routledge, 2025. 266 p.

A könyv a termékenység problémáit vizsgálja a népességtrendek előrejelzése szempontjából olyan mutatók segítségével, mint az anyák életkora, az etnikai csoportok, a hely és az idő függvénye. A szakemberek számára fontos támpontot ad arra vonatkozólag, mi okozza a termékenységi különbségeket, hogyan lehet ezeket statisztikailag kezelni és előre jelezni. A kötet részletesen tárgyalja és elemzi ezen adatokat, továbbá vizsgálja a vallás, a születési hely és a társadalmi-gazdasági csoportosulások szerepét is.

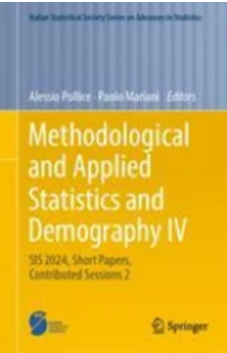

Pollice, Alessio – Mariani, Paolo: Methodological and applied statistics and demography IV.

Springer, 2026. 664 p.

A kötet átfogó képet nyújt a módszertani és az alkalmazott statisztika, valamint a népességtudomány legkorszerűbb eljárásairól és eredményeiről. Részletesen tárgyalja az elméleti alapokat, a mintavétel kérdéseit, a modellezés és a számítási eljárások eszköztárát, továbbá az osztályozás, az adatelemzés és a szakterületi felhasználás aktuális megközelítéseit.

A bemutatott témák sokszínűsége jól érzékelteti, hogy a statisztika meghatározó szerepet tölt be a fenntartható fejlődés társadalmi és környezeti kihívásainak értelmezésében és kezelésében. A kötet egyúttal hozzájárul új kutatási irányok és innovatív alkalmazások kibontakozásához is.

Szakkikkek szemléje tudományos publikációkból

Hiedelmek és valóság: egyéni tájékozottság a demográfiai változás témájában

Beliefs about demographic change: how well are individuals informed?

CUP, 27 August 2025.

A demográfiai változás Németország egyik legsúlyosabb társadalmi-gazdasági kihívása. Egy reprezentatív telefonos felmérés adatai alapján azt vizsgálták, mennyire pontos a lakosság képe az idősödés mértékéről, és milyen tényezők alakítják ezt. Az eredmények szerint a válaszadók hajlamosak túlbecsülni az időskori függőségi arányt, ugyanakkor annak időbeli változását meglehetősen reálisan érzékelik. A német állami nyugdíjrendszer mélyebb ismerete pontosabb becsléseket tesz lehetővé.

Korstruktúrával rendelkező populációk nemlineáris logisztikus modellje: dinamikai és egyensúlyi vizsgálatok

Covei, D.-P. (2025): A nonlinear logistic model for age-structured populations: Analysis of long-term dynamics and equilibria

A szerző egy olyan matematikai modellt alkalmaz, amely figyelembe veszi a népesség életkori összetételét, és azt vizsgálja, hogyan alakul a populáció hosszú távon, illetve milyen stabil állapotok jöhetnek létre. Ezzel a kutatás segítségével szolgál a demográfiai folyamatok pontosabb leírásához és megértéséhez.

A meg nem valósult gyermekvállalás demográfiai megközelítésben

Sara Yeatman – Emily Smith - Greenaway: Unrealized fertility in demography.

In: Demographic Research, Vol. 53 (JULY–DECEMBER 2025), pp. 1145–1172. (30 pages)

A tanulmány a tervezett, de meg nem született gyermekek kérdéskörét és szakirodalmi hátterét tekinti át, feltárva a mögöttes demográfiai okokat. A tanulmány megállapítja, hogy konfliktushelyzetekben a családok gyakran kevesebb gyermeket vállalnak azért, hogy számukra kedvezőbb túlélési esélyeket és több erőforrást biztosítsanak.

Nyugdíj és demográfia: fenntarthatósági dilemmák

Stowell N, Zeng Y– Kugler J.: Retirement challenges amidst demographic changes. Journal of Public Policy. Published online 2026:1–19.

A 41 ország 1980 és 2020 közötti adatait elemző kutatás konklúziója az, hogy a nyugdíjkorhatár emelését és az idősebb korosztályok munkaerőpiaci részvételének ösztönzését célzó reformok politikai feszültségeket és akár destabilizáló hatásokat is kiválthatnak. A tanulmány ugyanakkor kiemeli, hogy a népesség öregedése miatt elengedhetetlenek az átgondolt szakpolitikai lépések a nyugdíjrendszerek hosszú távú fenntarthatóságának és a gazdasági stabilitás megőrzésének érdekében, figyelembe véve az egyes országok sajátos demográfiai és politikai adottságait.

Programjainkból + Adatbázis tesztidőszak

